

Sedaj kratko vprašanje! Katera podobica vam najbolj ugaja: desna, leva ali srednja? Le še jedenkrat dobro pogledjte vsako, potem mi pa povejte svoje mnenje.

Vsaka ima svoje prednosti, odgovarjate modro. Leva je zato tako ljubka, ker dobro izraža zadovoljnega in srečnega otroka. Srednja je po svoje zanimiva ter je nekaka zastavica; človek namreč ne vé, kaj bode — ali se bode malemu debeloličniku skazilo, ali nabiranje na jok ne bode zamàn. Tretja pa tudi ni pod nič, ne! Tako zares jokati, kakor bi ne moglo pomagati ne zdravilo ne mazilo — pa ga tako naglo in hitro ustavi!

Za konec pa še Vinku jedno.

Vinko, ne bodeš dolgo tako posedal po posteljici, temveč za malo let ti bode treba bolj zgodaj vstajati, tudi tako izpremenljiv ne bodeš smel ostati vedno, izkratka: preživel bodeš zlata, otroška leta. Bog ohrani tebi in tebi podobnim tovarišem vselej in povsodi zadovoljnost, da te ne bodem videl nikoli drugačnega, ampak vedno takega, kakoršen si na prvi sliki — nedolžnega in srečnega! Jeli, da bode res tako?

Kajtimar.

Moj voz.

4. Sklednik.

Elj, danes si pa naložil sklednik na svoj voz! Kakšne spomine ti neki budi? Radovedni smo.“ — Ali mar nisem pogodil ugibanja v vaših mladih glavicah? I, kaj bi ne pogodil tega, saj vas poznam od pete do glave; a sedaj nastavite ušesa: nekaj bom znil o skledniku.

Moj Bog, kako čas beži! Tista leta, ko sem še jaz hodil okrog sklednika, bil je pribit na steni za durmi; danes pa ga ni več ondi, potisnili so ga v vežo, a še tam v temo. Pri stopnjicah v klet premišljuje sedaj prejšnje čase, ko sva se midva včasih kaj pomenila in poigrala: a sedaj pogreša sklednik mene, jaz pa bi bil tudi rad pri njem . . .

A da boste umeli, ljubi moji nagajivčki, zakaj me boli ločitev od sklednika, povem vam brž, da je bila v skledniku shranjena tista latvica — — Le potrpite, saj boste zvedeli, katera latvica.

Prav tako-le vzpomladi je bilo, petelinčki vzpomladančki so peli po vasi ter tudi vže poskušali, kateri je močnejši — ne vem, da je ta žival tako bojevita, saj bi lahko v miru živela mej seboj, in jako lepo bi to bilo! — mej zeleno travo so pa cveteli rudeči petelinčki, gorko solnce mi je sijalo v hrbet, in sedel sem na hlevnem pragu. Jeli, nepotrpežljivo se spogledujete, češ, kakšno zvezo ima to s sklednikom, z latvico? I, brž se vam posveti! Poslušajte! Mati je prinesla dimki pominek, meni pa velela, naj prinesem za njo latvico, da bode pomolzla kravico. Rad sem zlezal na klop, stopil s klopi na mizo, odtod se pa vzpel v sklednik ter varno vzel latvico izmej druge lončene posode. Potem sem pa hitel v hlev, izročil materi latvico, sam pa sédel na prag in komaj čakal, da bi bila dimka pomolzena.

Zakaj neki? Zakaj? čujte! Ko je bila latvica polna sladkega, penečega se mleka, poprašala me je mati: „Ivan, ali boš kaj pil?“ Nič nisem odgovoril, ampak odprl usta bližajoči se latvici; potem sem pa zamižal in pil zdravo, najzdravejšo otročjo pijačo. Pene vrh latvice so se tiho razpokavale, mati me je gledala zadovoljno in držala latvico — za-me samega bi bila pretežka — dokler se nisem odmaknil. Potem pa sva šla pred peč ter jela kramljati; kajpada, meni je bilo sedaj lahko čakati jedi in govorjenje mi tudi ni bilo zoperno.

Naj vam povem še to, kaj sva se pomenila. Jug je vlekkel, pred ognjiščem se je pa kadilo, da sem pokašljeval, kakor sosedov stari oče, in pa oči so me skelele in se solzile zaradi preobilnega dima.

„Dež bode v kratkem, dež! Kadar jug zadržuje dim, vselej se kmalu napravi za dež. No, da bi ga le Bog dal; pohlevnega dežka bi bilo vže treba!“ Taka je bila materina sodba in želja.

„E — dež naj le počaka: takrat je tako pusto in žalostno,“ modroval sem jaz.

„Glej ga, nevedneža! Kaj mleko bi pa pil? Ne veš li, da ne more rasti trava, če Bog ne pomoči zemlje? Če pa kravi ne dam krme, pa mleka nima: toraj vidiš, da je potreben dež, sicer dimka ne bode dajala mleka.“

To materino pojasnilo in pa, ker sem bil mleku prijatelj, predrugačilo me je: nič več se nisem bal dežja, zakaj mleko je le mleko. Zaradi mleka, zlasti zaradi gorkega, koj izpod krave, storil sem marsikaj, česar bi drugače ne bil tako brž.

„Ivan, latvico in sklede pomij, krop je vže pripravljen,“ naročila mi je tisto popoldne mati.

„Ne utegnem, Rahlov Janko mi je rekel, da bova sedaj-le drva skladala,“ odrezal sem se.

„Nič se ti ne mudi nikamor, le urno začni pomivati!“

Dasi mi ni dišalo pomivanje in me je vleklo le k Janku, vendar sem se lotil pomivanja; spomnil sem se namreč, da sem opoldne pil mleko, zvečer bi bilo tudi dobro, a če ne ubogam — Bog vé, kakšna bi bila zvečer z mlekom? Mati je bila sicer dobra, toda če bi ne bil priden — — Kar osnažil sem vse in znosil v sklednik. In kako dolgo sem se zamudil pri tem opravilu! Janko me ni mogel pričakati, prišel me je toraj klicat. Pa menite, da sva sedaj tekla? Kaj še! Pri skledniku sva se igrala in igrala, polena nama še na misel niso prišla. V skledniku sem imel namreč varno spravljene lepe igračice — koleščke. Dostikrat sem vam vže omenil, da je bil moj oče krojač, danes vam to vnovič zatrjujem, to pa zato, da boste vedeli, kje sem dobival tiste koleščke. Sukanec, ki ga rabijo krojači pri šivalnem stroji, namreč ni zvit v klopčič, kakor navadni sukanec, ampak na majhne koleščke je navit. In kadar poide sukanec, vrže krojač kolešček pod mizo ali kamor je: toda sami sodite, če ni škoda lepih koleščekov? „Škoda, škoda!“ pritrjujete mi vsi, ki ste jih vže kdaj videli. Jaz sem prav tako sklepal in jih skrbno nabiral. S temi koleščki toraj sva se igrala jaz in Janko. Naredila sva hitro voz in vozila ž njim po mizi in klopi. Seveda izprva ta voz ni imel nič posebnega: dva koleščka, nanjih pa očetov vatel, to je bilo vse. Ali sčasoma, sčasoma! Prava pravecata železnica je drdrala po klopi, po deset do petnajst vozov je imela in prepeljevala sam les — i no, trske in šibice so bile — v Ljubljano,

Kranj in po vsem svetu! Če je bilo pa toliko prevaževanja v naši hiši, mislite si lahko, da je bilo tudi nekaj nemira. Bržkone sva jo res preveč udelovala z Jankom, zakaj oče nama je pokazal v skledniku neko čudno stvar — namočeno brezovko; tudi ta je bila namreč nad skledami v našem skledniku. Tiho sva pobrala koleščke in jih zložila v sklednik, potem pa šla skladat k sosedu polena. Šiba je bila sicer visoko pod stropom, nobeden naju bi je ne bil dosegel, toda toliko sva jo vže poznala, da sva rajša nehala delati očetu nadlego, kakor pa pokušala brezovo olje: ni dobro, prav zares da ne, koristno in potrebno pač, a še jedenkrat: sladko in dobro pa ni! Tudi vam svetujem, in lahko mi verojamete: pametneje je ubogati, kakor kaznovanemu biti.

Kaj ne, marsikaj prijetnega in dobrega je bilo v našem skledniku. Vender tudi take stvari so devali pri nas doma vanj, da so mi napravljale le preglavico in sitnost. Vidite, suh pelin, posušene kamelice in podobna zdravilna zelišča so bila skrbno zavita v papirji zgoraj poleg brezovke. Jaz sem bil pa radoveden kakor sraka in sem vse pretaknil. Z muhalnikom, ki ni bil dosti nižje pod brezovko, drezal sem tako dolgo, da sem lahko videl, kaj je bilo v papirji. Toda odvil sem vže še, ali kako bi zavil? Pa so me spodili od sklednika, češ, da nisem za drugo kakor za nadlego, da se bode vse naprašilo, naj se grem brati učit, tisto bode bolj pametno. In res je bilo tako modrejše!

Drugikrat sem nabiral koleščke, o katerih sem vam vže poprej pravil, na vrstico in jih privezoval na sklednik, ná, pa sem prevrnil svetilko, leščerbo smo jo imenovali, na tla! Olja je bilo škoda, ker se je zlilo, svetilki sami se ni zgodilo nič hudega, saj je bila železna — ali vender sem moral od sklednika strani. Leščerbo sem postavil v lino poleg vrat, potem pa se zmuznil, če se je le dalo, k Rahlovemu Janku. Ej Janko, Janko — o njem vam kmalu napišem kaj več — ta me je vselej utolažil, če me je zadela še večja nesreča!

Če vam je všeč, pa neham s sklednikom. Samo nekaj še:

Ako bi vas sedaj-le vprašal, kaj se vam je najbolj priljubilo pri našem skledniku, odgovorili bi mi skoro vsi: tista latvica — — Dà, dà, tista latvica! Tudi meni je latvica izmej najdražjih spominov mladih dnij. In kadar se sedaj spominjam dôbe, ko sem pil mleko iz domače latvice, pritakne se mi kar nehoté še ta-le misel: Pač ima dobrotni Bog radodarne roke, da ohranjuje vse ljudi po celem ljubem božjem svetu! Matere postrežejo le nekaterikrat na dan in samó pridnim otrokom, dobri Bog pa daje živež vedno in povsodi, celó hudobnim in nehvaležnim ljudem. Zares: „On je dober in milost njega traja vekomaj!“

Kajtimar.

Prijelo se ga je.

astavčev Tine ni bil priden učencec: učil se ni skoro nikoli, v šolo je hodil nerad, in še tiste dni, kadar sta ga oče in mati nagnala v učilnico, ni poslušal učiteljevih besedij. Kaj ne, Tine ni bil vzgled šolarjem? Ni bil ne, in nikar ne mislite, da je zaradi svoje lenobe in neposlušnosti prišel danes v „Vrtec.“ Ne, ampak zato, ker se je nekega dne nenadoma poboljšal.